

Oplegvel

1.	Onderwerp	Regionaal beleid basisvaardigheden 2025-2028		
2.	Rol van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland	Platformtaak volgens gemeente		
3.	Regionaal belang	Het regionaal beleidsplan basisvaardigheden 2025-2028 heeft als doel dat alle inwoners van Holland Rijnland voldoende (toegang tot) basisvaardigheden hebben om mee te doen aan de samenleving.		
4.	Behandelschema:	Datum: Informerend	Datum: Adviserend	Datum: Besluitvormend
	DB Colleges CIE DB Gemeenteraad DB AB Gemeenteraad		13 nov '24	

5.	Advies CIE	<ol style="list-style-type: none">1. Het beleidsplan 'Basisvaardigheden in Holland Rijnland 2025-2028': met de volgende uitgangspunten:<ol style="list-style-type: none">a. Van 'laaggeletterdheid' naar 'basisvaardigheden' te gaan: de focus te verschuiven naar een bredere aanpak die ook rekenen en digitale vaardigheden omvat;b. Aandacht te richten op mogelijkheden voor werkgevers bij het verbeteren van basisvaardigheden;c. Het opgebouwde reserve in de decentralisatie uitkering Laaggeletterdheid en de middelen voor 2025 samen te voegen en gelijk te verdelen over de jaren 2025-2028;d. Regionale coördinatie te beleggen bij gemeente Leidene. Een deel van de WEB-middelen te reserveren voor regionale coördinatie;2. Het opstellen van regionaal convenant, waarin gezamenlijke uitgangspunten en afspreken worden vastgelegd over regionale en lokale aanpak basisvaardigheden en de financiering hiervan.3. In subregionaal en lokaal verband naar eigen inzicht uitvoering te geven aan dit beleid.4. Het beleidsplan, zoals genoemd in beslispunt 1, intern bij de eigen organisatie in te voeren.5. Het betrekken van de bestuurlijke collega's van de commissie Economie in relatie tot de betrokkenheid en bewustwording bij werkgevers.
6.	Reden afwijking eerdere besluitvorming en wijze afwijken	nvt

7.	Essentie van het voorstel (annotatie zoals op agenda staat)	De arbeidsmarktregio's zijn verplicht om trajecten basisvaardig in te kopen voor hun inwoners. Hiervoor vraagt het rijk om een regionaal beleidsplan 2025-2028. Het voorliggend beleidsplan bouwt voort op het voorgaande regionale programma integrale aanpak Laaggeletterdheid Holland Rijnland 2020-2024, maar geeft ook extra aandacht aan de taken en verantwoordelijkheden van partners en de betrokkenheid van werkgevers. Het nieuwe beleid heeft als doel dat alle inwoners van Holland Rijnland voldoende (toegang tot) basisvaardigheden hebben om mee kunnen doen aan de samenleving. Het beleid richt zich op de basisvaardigheden Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Om dit regionale beleid gezamenlijk op te blijven pakken wordt een regionaal convenant 2025-2028 afgesloten.
8.	Inspraak	Het beleid ligt tot 5 december voor inspraak. Tijdens de inspraak vragen de 12 gemeenten in de Arbeidsmarktregio Holland Rijnland hun adviesraden te reflecteren op dit beleid en hun inspraak te leveren. Ook verzoeken de gemeenten via de subregio's aan hun (taal) partners om te reageren, en het beleid te bespreken met hun deelnemers.
9.	Financiële gevolgen	NVT, Financiën liggen bij Leiden
10.	Bestaand Kader	Relevante regelgeving: Wet educatie en Beroepsonderwijs (WEB)
		Eerdere besluitvorming: Juli 2020 Regionale Programma integrale aanpak Laaggeletterdheid Holland Rijnland 2020-2024.
11.	Lokale context (in te vullen door griffier)	

* weghalen wat niet van toepassing is

Adviesnota CIE (concept)

Vergadering: CIE Maatschappij deel 2
Datum: 13 november 2024
Locatie: Alphen aan den Rijn
Agendapunt: 2.04
Kenmerk:
Auteur: Floor v. 't Ende en Ida v. Breda
Organisatie: Regionale werkgroep
Basisvaardigheden

Onderwerp: Regionaal beleid basisvaardigheden 2025-2028

Beslispunten:

In te stemmen met:

1. Het beleidsplan 'Basisvaardigheden in Holland Rijnland 2025-2028': met de volgende uitgangspunten:
 - a. Van 'laaggeletterdheid' naar 'basisvaardigheden' te gaan: de focus te verschuiven naar een bredere aanpak die ook rekenen en digitale vaardigheden omvat;
 - b. Aandacht te richten op mogelijkheden voor werkgevers bij het verbeteren van basisvaardigheden;
 - c. Het opgebouwde reserve in de decentralisatie uitkering Laaggeletterdheid en de middelen voor 2025 samen te voegen en gelijk te verdelen over de jaren 2025-2028;
 - d. Regionale coördinatie te beleggen bij gemeente Leiden
 - e. Een deel van de WEB-middelen te reserveren voor regionale coördinatie;
2. Het opstellen van regionaal convenant, waarin gezamenlijke uitgangspunten en afspreken worden vastgelegd over regionale en lokale aanpak basisvaardigheden en de financiering hiervan.
3. In subregionaal en lokaal verband naar eigen inzicht uitvoering te geven aan dit beleid.
4. Het beleidsplan, zoals genoemd in beslispunt 1, intern bij de eigen organisatie in te voeren.
5. Het betrekken van de bestuurlijke collega's van de commissie Economie in relatie tot de betrokkenheid en bewustwording bij werkgevers.

Inleiding:

In Nederland hebben ongeveer 2,5 miljoen mensen moeite met lezen, schrijven en rekenen. In de arbeidsmarktregio Holland Rijnland kampt circa 10% van de bevolking tussen 16 en 65 jaar met problemen op het gebied van basisvaardigheden, wat neerkomt op meer dan 55.000 mensen. Dit belemmert hun zelfredzaamheid en participatie in de samenleving.

In Holland Rijnland wordt sinds 2013 al nauw samengewerkt met verschillende partners

en zijn convenanten afgesloten om basisvaardigheden te bevorderen. Voor de periode van 2020-2024 is een regionaal programma integrale aanpak laaggeletterdheid in Holland Rijnland vastgesteld.

Dit programma heeft geleid tot lokale en subregionale taalpacten en -netwerken, die in samenwerking met lokale partners activiteiten hebben uitgevoerd om beperkte basisvaardigheden te voorkomen en te bestrijden. Hierbij is specifieke aandacht voor gezondheid en welzijn, werk en participatie, armoede en schulden en ouderbetrokkenheid.

Dit programma is in 2024 geëvalueerd met de partners en de belangrijkste uitkomsten hieruit zijn meegenomen en krijgen vooral aandacht in het voorliggende regionaal beleid basisvaardigheden 2025-2028. Dit beleid bouwt voort op de regionale en lokale aanpak, maar geeft ook extra aandacht aan de taken en verantwoordelijkheden van partners, de betrokkenheid van werkgevers bij de aanpak van basisvaardigheden.

Daarnaast blijft het bereik en de ondersteuning van NT-1er een belangrijk aandachtspunt en wordt de gezamenlijke inkoop van de trajecten basisvaardigheden voortgezet.

De inhoudelijke uitgangspunten en de lokale uitwerking van dit beleid en de aanpak van een aantal financiële risico's worden met de gemeenten in Holland Rijnland vastgelegd in een regionaal convenant.

De gemeente Leiden heeft het voorliggende beleidsplan eind oktober jl. voor inspraak uitgezet en heeft de regiogemeenten gevraagd dit ook te doen.

Beoogd effect:

Alle inwoners van Holland Rijnland hebben voldoende (toegang tot) basisvaardigheden om mee te kunnen doen aan de samenleving.

Argumenten:

1a Laaggeletterdheid is een onderdeel van basisvaardigheden en dekt niet de lading

Goede basisvaardigheden zijn belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving. Lezen, schrijven, rekenen en ook de digitale vaardigheden gebruik je in het dagelijks leven overal. Als je moeite hebt met deze basisvaardigheden, vind je minder snel een baan, kun je minder gezond leven en heb je minder grip op je geldzaken. Het heeft dus grote invloed op je persoonlijke leven en de kwaliteit van je leven.

De aanpak van basisvaardigheden is dus meer dan de aanpak van laaggeletterdheid.

1b Bijna 60% van de mensen met beperkte basisvaardigheden werkt

Velen denken dat mensen met lage basisvaardigheden niet werken, maar niets is minder waar. 57% van de laaggeletterden heeft betaald werk bij een werkgever. Dat zijn zo'n 31.500 in de arbeidsmarktregio Holland Rijnland. In veel bedrijven werken werknemers met lage basisvaardigheden zonder dat werkgevers en collega's dit weten. Bewustzijn van dit onderwerp is daarom extra van belang.

Aandacht besteden aan basisvaardigheden is niet alleen goed voor werknemers; werkgevers hebben er ook baat bij. Als werknemers een leven lang leren, ben je als bedrijf meer toekomstbestendig. Zo zijn de kosten lager doordat er minder ziekteverzuim is en medewerkers minder fouten maken. Dit zorgt vervolgens weer voor hogere inkomsten en voor een hogere productiviteit. Bovendien levert de aanpak van basisvaardigheden ook meer tevredenheid op bij medewerkers en klanten.

1c De decentralisatie uitkering ondersteunt de aanpak van basisvaardigheden

De decentralisatiemiddelen Laaggeletterdheid waren vanaf 2020 tot en met 2024 beschikbaar voor het realiseren van randvoorwaarden voor de aanpak van laaggeletterdheid in de regio. Van dit budget organiseerden we de afgelopen vier jaar bijvoorbeeld projecten over bewustwording, monitoring en ouderbetrokkenheid. Ook is hiermee specifieke extra inzet door uitvoeringspartners bekostigd. Door onderbesteding in het verleden is binnen de reserve sociaal domein een bedrag voor basisvaardigheden opgebouwd. We zetten deze reserve in om de budgetten voor de periode 2025-2028 zoveel mogelijk aan te vullen. Op die manier kunnen we tot en met 2028 elk jaar van de opgebouwde reserve gebruiken om basisvaardigheden te versterken.

De subregio's bepalen zelf waar ze de middelen basisvaardigheden aan uitgeven. Zo kunnen we inspelen op wat er lokaal nodig is en wat lokaal werkt.

1d+1e De regionale advisering en ondersteuning vraagt extra inzet van Leiden

Holland Rijnland zal per 2025 geen regionale advisering, aanjaging en ondersteuning meer bieden aan de gemeenten en partners in de regio. De gemeente Leiden zal deze taak overnemen, maar moet daar wel extra inzet en capaciteit voor realiseren.

Met ingang van 2025 is het inmiddels ook mogelijk om de middelen uit de WEB in te zetten voor deze regionale taak.

2 Een regionaal convenant waarborgt de afspraken in het beleid 2025-2028

Om versnippering te voorkomen en voor een duurzame samenwerking op de aanpak van basisvaardigheden en de gezamenlijke inkoop, wordt voor de periode van 2025-2028 in onze arbeidsmarktregio een convenant afgesloten.

3 Er is binnen het regionaal beleid ruimte voor subregionale en lokale aanpak

Het staat subregio's vrij om de aanpak basisvaardigheden en andere beleidsterreinen lokaal op elkaar af te stemmen. Dit kan bijvoorbeeld door de ambtenaren basisvaardigheden en op andere gebieden regelmatig overleg te laten hebben, met of zonder de lokale aanbieders erbij. Ook kan er in aanbestedingen basisvaardigheden per perceel worden gekeken naar de lokale context.

4 Elke gemeente is een werkgever van mensen met beperkte basisvaardigheden

De gemeente is zelf een werkgever en heeft ook werknemers met beperkte basisvaardigheden in dienst, bijvoorbeeld onder de medewerkers van de afvalverwerking, de groenvoorziening of catering. De gemeenten in Holland Rijnland moeten het goede voorbeeld geven door de eigen werknemers te screenen op basisvaardigheden en indien nodig scholing op de werkvloer te laten volgen.

5 Bestuurders Economie hebben ingang bij werkgevers

Werkgevers hebben er ook profijt van als hun medewerkers beschikken over voldoende basisvaardigheden om goed te kunnen functioneren op de werkvloer. Het is alleen niet verstandig om werkgevers van allerlei verschillende kanten te benaderen.

Bestuurders Economie zijn veelal gesprekspartners van werkgevers in hun gemeenten en hebben daarmee een bestaande ingang om bewustwording bij werkgevers over basisvaardigheden te bewerkstelligen.

Kanttekeningen/risico's:

Er zijn een aantal risico's die zich voor kunnen doen:

- *Taalaanbieders kampen met personeelsschaarste*

Professionele taalaanbieder hebben de laatste jaren te maken met schaarste aan personeel. Als dit probleem in de toekomst erger wordt kunnen ze mogelijk niet aan onze contracten voldoen. Dan kunnen we minder taalleerders helpen.

Een beheersmaatregel is om toekomstige aanbestedingen flexibeler in te steken. Zo kunnen we afhankelijk van de situatie andere financiële keuzes maken. Dit staat ook in hoofdstuk 4.1.

- *De WEB kan per 2026 onderdeel worden van het gemeentefonds*

De WEB is een specifieke uitkering. In het coalitieakkoord 'HOOP, LEF EN TROTS' 2024 – 2028 van PVV, VVD, NSC en BBB staat dat specifieke uitkeringen onderdeel worden van het gemeentefonds. Dat kan betekenen dat elke regiogemeente los middelen ontvangt voor basisvaardigheden, in plaats van de contactgemeenteconstructie die we nu hebben.

Een beheersmaatregel is om bestuurlijke afspraken te maken in de regio om gezamenlijk te blijven inkopen. Hiervoor wordt een convenant voor afgesloten met de gemeenten in de regio. Dit staat ook in hoofdstuk 4.

- *Korting van de WEB-middelen*

In de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ staat dat het WEB aandeel dat arbeidsmarktregio Holland Rijnland ontvangt in 2025 met € 201.610,95 om hoog gaat ten opzichte van 2024. Vanaf 2026 worden de WEB-middelen gekort, wat leidt tot een korting van € 250.000 op het budget van arbeidsmarktregio Holland Rijnland ten opzichte van 2024. Mogelijke beheersmaatregelen zijn om eventuele tekorten aan te vullen met de opgebouwde buffer in de WEB. Mocht er niets veranderen in de begroting zullen we uiteindelijk onze ambities moeten bijstellen; we kunnen taalaanbieders en Taalhuizen dan minder financieren.

- *Er zijn geen middelen en capaciteit om de hele doelgroep te bereiken*

Volgens de cijfers van 2019 zijn er 55.000 inwoners van arbeidsmarktregio Holland Rijnland die kampen met achterblijvende basisvaardigheden. Mogelijk zijn dit er nu meer. Op het moment van schrijven hebben we de nieuwste cijfers nog niet. We hebben geen capaciteit en middelen om alle 55.000 potentiële deelnemers te bereiken en te helpen. We zetten ons wel in om op verschillende manieren en met verschillende partners zoveel mogelijk van deze inwoners te bereiken.

Financiën:

De activiteiten rondom basisvaardigheden betalen we uit het geld dat gemeente Leiden als contactgemeente voor Holland Rijnland hiervoor van de rijksoverheid ontvangt. Dit bestaat uit de WEB-middelen (Wet Educatie Beroepsonderwijs) en de aanvullende uitkering 'algemene middelen basisvaardigheden' tot en met 2025. Omdat in het verleden minder werd uitgegeven dan dat we binnenkregen voor laaggeletterdheid, hebben we in de reserve sociaal domein een bedrag van € 380.000 gevormd. Dit willen we de komende jaren inzetten om het wegvallen van de 'algemene middelen basisvaardigheden' vanaf 2025 te compenseren.

De verdeling van de WEB middelen 2024 was als volgt:

WEB 2024

Leidse regio

Leiden	€594.981
Leiderdorp	€102.071
Oegstgeest	€77.789
Zoeterwoude	€28.342

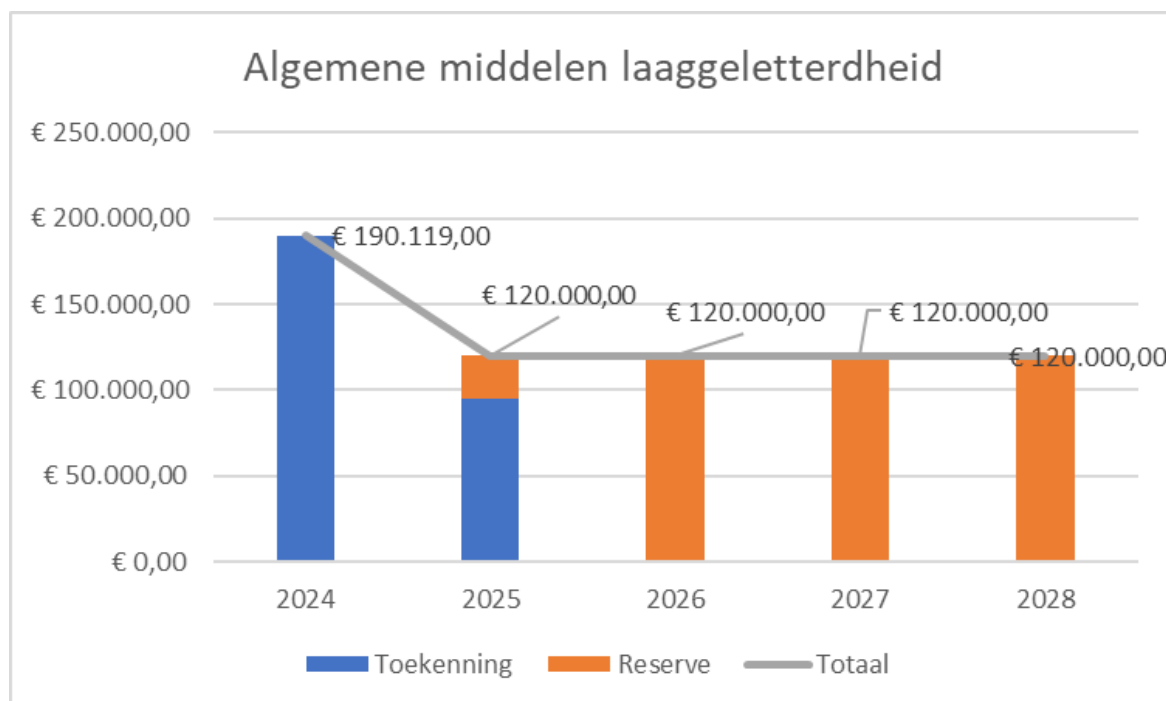
Duin en Bollenstreek

Hillegom	€67.711
Katwijk	€243.006
Lisse	€70.677
Noordwijk	€137.200
Teylingen	€100.020

Rijnstreek

Alphen aan den Rijn	€433.138
Kaag en Braassem	€91.358
Nieuwkoop	€80.488

Totaal € 2.026.781

Planning:

- Behandeling beleid in commissie Maatschappij 13-11
- Inspraak verwerken en reacties 27-11
- Inspraak en stukken raad in college Leiden 20-1-2025
- Schriftelijke ronde na inspraak commissie Maatschappij 23-1-2025
- Behandeling raad Leiden 20-2-2025

Communicatie:

Dit bespreekpunt fungeert als advies aan het college van Leiden en uiteindelijk aan de gemeenteraad van Leiden. Nadat de inspraakperiode is afgelopen verwerkt het college de inspraakreacties en wordt de definitieve versie van het beleid waar de gemeenteraad over besluit gedeeld met de CIE in een schriftelijke ronde. Doel van deze schriftelijke ronde is om kennis te nemen van eventuele aanpassingen en de raad van Leiden te adviseren in te stemmen met het regionaal beleid.

Evaluatie:

Halfjaarlijks vinden voortgangsrapportages en contractgesprekken plaats met de aanbieders van basisvaardigheden en jaarlijks verantwoorden de taalhuizen hun uitvoering op dit beleid.

Het regionaal beleidsplan wordt in de loop van 2027 geëvalueerd.

Bijlagen:

Basisvaardigheden in Holland Rijnland 2025-2028

